

Taxa de 40 de lei pe tona de deșeu de ambalaj gestionată de municipalități nu oferă garanția ca deșeurile vor fi colectate separat (asociație)

Decizia Ministerului Mediului de a introduce o taxă de 40 de lei/tona de deșeu de ambalaj gestionată de municipalități nu oferă nici cea mai mică garanție a faptului că deșeurile vor fi colectate separat sau că vor fi sortate în mod real în vederea trimerii lor spre reciclare, susține Mihaela Frasineanu, expert în mediu și director executiv al Asociației OIREP Ambalaje, într-o scrisoare deschisă.

"Fără nicio idee și dorință reală de a face sistemul să funcționeze, Ministerul Mediului mai aruncă încă o ciozvărtă din banii cetățeanului-consumator de produse ambalate - via producători - către sacul fără fund al ineficienței primăriilor. Bani de la cetățeanul-consumator pentru așa-zise campanii de educație și informare, și bani pentru plimbatul de colo-colo al unor situații, doar pentru a-și asigura liniștea din partea autorităților locale. Acesta este Ordinul de Ministru 2.190 din data de 28 decembrie 2021. Ca atunci când vrei să tratezi obezitatea cu medicamente din ce în ce mai scumpe, în condițiile în care obiceiurile alimentare gresite ale pacientului sunt complet ignorate (...) Ministerul Mediului decide încă o taxă de 40 de lei/tona de deșeu de ambalaj gestionată, din partea producătorilor via organizațiile de implementare a răspunderii extinse care îi reprezintă. Banii sunt destinați 'gestionării datelor' de către municipalități. Altfel spus, plata salariilor unor angajați ai statului (salariați ai autorităților publice locale) sau privați (salariați ai Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară - ADI, entități de drept privat declarate ca fiind de utilitate publică) este pusă în sarcina altor agenți economici privați - producătorii și importatorii de produse ambalate, prin OIREP-urile care îi reprezintă (...) Mai trist e că niciuna dintre taxele nou instituite și percepute la nivel local sau redirectionate către municipalități nu oferă nici cea mai mică garanție a faptului că deșeurile vor fi colectate separat sau că vor fi sortate în mod real în vederea trimerii lor spre reciclare", este de părere Frasineanu.

În viziunea directorului executiv al Asociației OIREP Ambalaje, autorităților locale li s-a constituit, practic, un monopol pe deșeuri, "manifestat rapid prin pretenții la tarife disproporționat de mari pentru valorificarea unor deșeuri de ambalaje slab către jenant sortate".

"Obligația organizațiilor de implementare a răspunderii extinse a producătorilor (OIREP) de a lucra cu aceste monopoluri ad-hoc, obligație de care depinde funcționarea acestora, a făcut ca tarifele scăpate de sub control cerute de administrația locală să fie înghițite fără crâncnire și acoperite de către OIREP-uri. Tarife care nu au nicio legătură cu eficiența economică reală a activității operatorilor de salubritate, cu calitatea deșeurilor valorificate - cea mai scăzută din piață - sau cu tarifele practicate pentru aceleași tipuri de deșeuri aflate în celălalt circuit, cel privat. Aflate în tirul încrucișat dintre obligația legală de a contracta deșeuri de ambalaje din circuitul municipal și abuzul tarifar practicat de către autoritățile locale, OIREP-urile au mai primit în același an și obligația de a finanța campanii de educație și constientizare a populației pe teme de colectare separată, care ar fi trebuit să se desfășoare la solicitarea autorității centrale pentru protecția mediului (în speta ministerul de resort). Bineînțeles, fără detalii sau norme clare despre modul în care acești bani să se poată utiliza altfel decât fragmentar, de către fiecare OIREP în parte, în locul unor campanii de informare concertate și centralizate la nivel național. La rândul lor, municipalitățile au primit oportunitatea ca, pe lângă tarifele deja exagerat de mari pentru deșeurile proprii, să beneficieze de alți 40 lei/tona de material de reciclat destinat campaniilor de educație a populației, acestea toate peste taxele locale de salubritate pe care statul 'a uitat' să le scoată din funcțiune", afirmă sursa citată.

Frasineanu subliniază că, astfel, "extrem de mulți bani au fost cheltuiți, pe cale de consecință, în inundarea strazilor patriei cu postere, flyere, broșuri și înscrisuri pompieristice despre ecologie, economie circulară, planete verzi și așa mai departe, (...) fiecare cum s-a priceput, a investit banii prevăzuți în de lege în campanii de mică anvergură, de mic efect și cam atât".

"Atentie - vorbim de aceleasi autoritati locale care, conform controlului Ministerului Mediului, nu au capacitati de colectare separata si sortare a deseurilor, desi investitii uriase - miliarde de euro - din bani europeni au fost realizate în infrastructura de colectare separata (igloo-uri, containere, pubele având diferite volume), platforme de depozitare si de sortare a deseurilor. E bine de stiut si faptul ca eficienta cu care deseurile municipale sunt colectate separat si reciclate este de maxim 10% din cât se genereaza de catre populatia platitoare, depozitarea în devalmasie la groapa continuând sa fie norma. De doi ani de zile, membrii Asociatiei OIREP Ambalaje, alaturi de multiple alte organizatii patronale sau industriale, depun eforturi constante în a semnala aceste disfunctionalitati catre Guvern, Parlament si autoritatile locale", se mentioneaza în scrisoarea deschisa.

Asociatia OIREP Ambalaje dezvaluie faptul ca reactia partenerilor de dialog institutional este, în continuare, una slaba, difuza si fara finalitate si ca, "în realitate, singurul raspuns al autoritatilor la problema creata printr-o legislatie promovata fara consultarea mediului economic si fara analize serioase de impact, este acela de a mai impune (înca) o taxa".

"Guvernarea prin taxe si tarife exorbitante, secondata de lipsa atribuirii controlului si a asumarii raspunderii la nivelul administratiei locale pentru banii ceruti, este cea care va condamna România la un perpetuu loc codas în atingerea obiectivelor de mediu asumate la nivel european. În plus, nerespectarea principiilor europene ale functionarii sistemului de management al deseurilor, prin introducerea unui model "unicat" dedicat autoritatilor locale, va continua sa perturbe principiile de baza ale unei economii de piata - concurenta, eficienta, trasabilitatea si transparenta circuitului banilor", precizeaza Mihaela Frasineanu.

Aceasta aduce în prim-plan Directiva (UE) 2018/851 a Parlamentului European si a Consiliului de modificare a Directivei 2008/98/CE privind deseurile, conform careia în cadrul schemelor de raspundere extinsa a producatorilor, "cerintele generale minime ar trebui sa diminueze costurile si sa stimuleze performanta, precum si sa asigure conditii de concurenta echitabile, inclusiv pentru întreprinderile mici si mijlocii si pentru întreprinderile din domeniul comerului electronic, si sa evite obstacolele în calea bunei functionari a pietei interne".

Totodata, "cerintele ar trebui sa îmbunatateasca guvernanta si transparenta schemelor de raspundere extinsa a producatorilor si sa reduca riscul de conflicte de interese între organizatiile care pun în aplicare obligatiile ce le revin în temeiul schemelor de raspundere extinsa a producatorilor în numele producatorilor de produse si operatorii care se ocupa de deseuri cu care respectivele organizatii încheie contracte".